

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Cdo/218/2016
Identifikačné číslo spisu: 5194899519
Dátum vydania rozhodnutia: 26.09.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Ján Šikuta
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:5194899519.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcov 1/ U., bývajúcej v I., 2/ U., bývajúceho v I. 3/ K. bývajúcej v I., všetci zastúpení Mgr. Elenou Szabóovou, advokátkou so sídlom v Nových Zámkoch, Hlavné námestie 7, proti žalovaným 1/ Fakultnej nemocnici s poliklinikou, so sídlom v Žiline, V. Spanyola 43, 2/ Kysuckej nemocnici s poliklinikou Čadca, so sídlom v Čadci, Palárikova 1158, zastúpenej JUDr. Celestínom Stehurom, advokátom so sídlom v Čadci, Fraňa Kráľa 2080, o náhradu škody, vedenej na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 16 C 127/1994, o dovolaní žalobcov 1/ až 3/ proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 30. júna 2016, sp. zn. 9 Co 93/2016, takto

rozhodol:

I. Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Žiline z 30. júna 2016, sp. zn. 9 Co 93/2016 z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Žilina (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 5. júna 2015 č. k. 16 C 127/1994-1499 uložil:

a/ žalovanému 1/ povinnosť zaplatiť žalobkyni 1/ sumu 165,82 Eur spolu s príslušenstvom, žalobcovi 2/ sumu 29,87 Eur s príslušenstvom, žalobkyni 3/ sumu 12,- Eur s príslušenstvom a sumu 404,- Eur,
b/ žalovanému 2/ povinnosť zaplatiť žalobkyni 1/ sumu 663,28 Eur s príslušenstvom, žalobcovi 2/ sumu 119,50 Eur s príslušenstvom, žalobkyni 3/ sumu 48,- Eur s príslušenstvom a sumu 1 616,- Eur, pričom vo zvyšku žalobu zamietol.

2. Krajský súd v Žiline (ďalej len „odvolací súd“) na základe odvolania podaného žalobcami 1/ až 3/ rozsudkom z 30. júna 2016 sp. zn. 9 Co 93/2016 rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku, ktorým vo zvyšnej časti žalobu zamietol, potvrdil a určil, že v ostatných výrokoch odvolaním nenapadnutých, zostáva rozsudok súdu prvej inštancie nedotknutý. Žiadnemu z účastníkov nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. Dospel k záveru, že okresný súd vykonal vo veci dostatočné dokazovanie, z výsledkov vykonaného dokazovania dospel k správnym skutkovým záverom, vyvodil správny právny záver a svoje rozhodnutie náležitým a vyčerpávajúcim spôsobom odôvodnil. V napadnutom rozhodnutí okresný súd dostatočným, jasným a výstižným spôsobom vysvetlil, ktoré skutočnosti považoval za preukázané, z akých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil. Dostatočne

podrobným spôsobom objasnil, na základe akých skutočností a na podklade akej právnej úpravy vec právne posúdil. V nadväznosti na uvedené odvolací súd nepovažoval za potrebné opakovať, resp. doplniť rozhodnutie okresného súdu.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podali dovolanie žalobcovia 1/ až 3/, pričom namietali, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ CSP), ako aj, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP), a tiež od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 písm. b/ CSP). Navrhli obe rozhodnutia zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

4. Žalovaní 1/, 2/ sa k dovolaniu nevyjadrili.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie, ktoré má predpísané náležitosti (§ 428 CSP), podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie je potrebné zrušiť.

6. Dovolací súd je viazaný dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (§ 428 CSP). Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

7. V danom prípade žalobcovia uplatnili dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f/ CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné (proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí), ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, je otázkou zákonnosti a jej riešenie patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu (napr. IV. ÚS 35/02, II. ÚS 324/2010, III. ÚS 550/2012).

9. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v občianskoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011).

10. Dovolanie má v systéme opravných prostriedkov občianskeho súdneho konania osobitné postavenie. Ide o mimoriadny opravný prostriedok, ktorým možno iba v prípadoch Občianskym súdnym poriadkom výslovne stanovených napadnúť rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré už nadobudlo právoplatnosť. Najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach túto osobitosť dovolania často vysvetľuje konštatovaním, že dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nie je treťou inštanciou, v ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie (napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012).

11. Dovolací súd z obsahu spisu zistil, že sa v ňom nachádza vyjadrenie žalovaného 1/ zo dňa 11. februára 2016 k odvolaniu žalobcov (č. l. 1621 až 1626 spisu), ako aj vyjadrenie žalovaného 2/ z 25. februára 2016 k odvolaniu žalobcov (č. l. 1630 až 1632 spisu) a z 2. júna 2016 (č. l. 1633 až 1637 spisu), v ktorých sa podrobne vyjadrujú ku skutkovým aj právnym základom rozhodnutí a ktoré vyjadrenia žalobcom doručené neboli.

12. Najvyšší súd Slovenskej republiky v súvislosti s uvedenou námietkou s odkazom na svoju judikatúru zdôraznil, že absencia vyjadrenia k opravnému prostriedku druhého účastníka konania je právne irelevantná (pozri I. ÚS 498/2011, II. ÚS 184/2015 a IV. ÚS 283/2011) napríklad vtedy, keď súd rozhodujúci o opravnom prostriedku, nezaložil svoje rozhodnutie na vyjadrení k opravnému prostriedku, teda vtedy, keď vyjadrenie k opravnému prostriedku nemalo zásadný vplyv na rozhodnutie o opravnom prostriedku.

13. Relevantná judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), vzťahujúca sa k danej veci a princípy sú zhrnuté v rozhodnutí vo veci Ringier Axel Springer a.s. proti Slovenskej republike č. 35090/07, §§ 85 a 86, 4. október 2011, a neskôr uvedené zopakované v prípade Trančíková proti Slovenskej republike, č. 17127/12, § 39, 13. jún 2015, podľa ktorej:

- princíp rovnosti zbraní, ktorý predstavuje jeden z prvkov širšieho konceptu práva na spravodlivý proces vyžaduje, aby každej strane sporu bola daná rozumná možnosť prezentovať svoj prípad za podmienok, ktoré ju nevystavujú podstatnej nevýhode vo vzťahu k druhej strane sporu (Niderost-Huber proti Švajčiarsku, č. 18990/91, 18. február 1997, § 23),

- koncept práva na spravodlivý proces požaduje právo na kontradiktórny proces, v súlade s ktorým strany sporu musia mať príležitosť nielen mať vedomosť o dôkazoch, ktoré sú potrebné pre ich úspech v spore, ale tiež mať vedomosť o všetkých vykonaných dôkazoch a predložených vyjadreniach za účelom vplyvať na rozhodnutie súdu. Akokoľvek, právo na kontradiktórny proces nie je absolútne, a toto právo môže závisieť na špecifických črtách daného prípadu (Krčmář a ostatní proti Českej republike, č. 35376/97, § 40, 3. marec 2000, Hudáková proti Slovenskej republike, č. 23083/05, § 26, Asnar proti Francúzsku (č.2) č. 12316/04, § 26, 18. október 2007, Vokoun proti Českej republike č. 20728/05 § 26, 3. júl 2008),

- konkrétny účinok daných vyjadrení k rozsudku domáceho súdu má len malý význam. Je na stranách sporu posúdiť, či je alebo nie je potrebné sa vyjadriť (Milatová a ďalší proti Českej republike, č. 61811/00, § 65, Gaspari proti Slovinsku, č. 21055/03, § 52, 21. júl 2009),

- zvlášť dôležitá v týchto veciach je dôvera účastníkov v spravodlivosť justície, ktorá je založená na viere, že títo mali možnosť vyjadriť svoje názory ku každému dokumentu založenému v spise (Asnar proti Francúzsku(2), č. 12316/04, § 25, 18. október 2007),

- nedoručenie písomných vyjadrení alebo dokumentov druhej strane a neumožnenie vyjadriť sa k nim v niektorých prípadoch nepredstavovalo porušenie práva na spravodlivý proces, keď udelenie takýchto práv a príležitostí by nemalo žiadny vplyv na výsledok konania a ustálený právny prístup v danej veci nebol spochybnený (Stepinska proti Francúzsku, č. 1814/02, § 18, 15. jún 2004, Sale proti Francúzsku, č. 39765/04, §§ 18, 19, 21. marec 2006, Verdu Verdu proti Španielsku, č. 43432/02, §§ 26 až 28, 15. február 2007).

14. Dovolací súd vzal v danom prípade na zreteľ individuálne okolnosti prejednávanej veci. Z obsahu vyjadrení žalovaných 1/ a 2/ k odvolaniu žalobcov, ktoré im nebolo doručené na vyjadrenie, bolo zistené, že tieto obsahovali relevantné právne argumentácie. Nebolo teda možné dospieť k záveru, že takéto vyjadrenia a ich obsah by boli zjavne bez významu pri rozhodovaní o veci, a teda ich nedoručenie druhej strane sporu nepredstavuje takú výnimku, kedy by to nebolo možné považovať v súlade s platnou judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva za porušenie práva na spravodlivý proces.

15. Keďže nedoručenie vyjadrení účastníkov konania druhému účastníkovi konania vytvorilo stav nerovnosti účastníkov v konaní pred súdom, čo je v rozpore s princípom kontradiktórnosti konania a rovnosti zbraní ako súčasťou práva na spravodlivý proces, nebolo preto možné v tomto smere odvolať konanie považovať za spravodlivé.

16. Keďže porušenie práva na spravodlivý proces vyššie uvedeným spôsobom nerešpektujúcim princíp rovnosti zbraní bolo dôsledkom nesprávneho postupu súdov v odvolacom konaní, bolo žalobcom znemožnené uskutočňovať im patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f/ CSP.

17. Z týchto dôvodov preto dovolací súd dovolaniu vyhovel podľa ustanovenia § 449 ods. 1 CSP, napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

18. Ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší (§ 449 ods. 1 CSP). Ak dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci patrí (§ 450 CSP). Najvyšší súd v súlade s týmito ustanoveniami napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

19. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

20. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

21. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.